

**LISINSKI
SUBOTOM
SVIJET NA
DLANU**
23/24

Subota, 11. svibnja 2024. u 19.30

SLOVENSKA FILHARMONIJA

WAYNE MARSHALL, dirigent i glasovir

 **LISINSKI**

Maurice Ravel

Alborada del gracioso / Zora dvorske lude

Leonard Bernstein

Tri plesne varijacije iz baleta *Fancy Free / Bezbrizni*

George Gershwin

Rhapsody in Blue / Rapsodija u plavom za glasovir i orkestar

George Gershwin

Druga rapsodija za glasovir i orkestar

Simfonijska slika iz opere *Porgy i Bess*

(obrada: Robert Russell Bennett)

Nakon koncerta s umjetnicima razgovara Dina Puhovski.



Fotografija: Iztok Zupan

LISINSKI
SUBOTOM
SVIJET NA
DLANU

23/24

4

SLOVENSKA FILHARMONIJA

Slovenska filharmonija, uz svoje prethodnice (Academiju Philharmonicorum, Filharmonijsko društvo i prvu Slovensku filharmoniju), može se pohvaliti bogatom tradicijom, jer je to jedna od najstarijih glazbenih ustanova takve vrste u Europi. Korijeni Orkestra sežu u 1701. godinu, kad su lokalni plemići, po uzoru na talijanska društva, osnovali Academiju Philharmonicorum, čiji je glavni cilj bio poticati glazbenu umjetnost. Njezin je rad, u doba prevlasti građanstva, nastavilo Filharmonijsko društvo (1794.), koje je slovalo za jedno od bolje organiziranih u srednjoj Europi, pa ne iznenađuje da su počasno članstvo u Društvu prihvatili, među ostalima, Joseph Haydn, Ludwig van Beethoven, Niccolò Paganini i Johannes Brahms. Kao glavni cilj, Filharmonijsko društvo zadalo si je izvođenje instrumentalne glazbe, čime su postavljeni temelji modernoga simfonijskog orkestra.

Orkestar je u punini zaživio 1947., kad je osnovana Slovenska filharmonija i obnovila koncertni život koji je prethodnih 150 godina obilježilo

Filharmonijsko društvo. Orkestar je neprestano rastao, zahvaljujući i domaćim stalnim dirigentima, Samu Hubadu, Urošu Lajovicu i Marku Letonji, kao i proslavljenim dirigentskim gostima, kao što su Carlos Kleiber, Riccardo Muti, Charles Dutoit i Daniel Harding te najugledniji međunarodni solisti.

Isprva su nastupali u matičnoj dvorani Slovenske filharmonije, a od 1982. redovito nastupaju u kulturno-kongresnom centru Cankarjev dom. Ljubljanskoj publici nude raznovrsne pretplatničke cikluse koji uključuju standardni orkestralni repertoar 18. i 19. stoljeća te suvremenu glazbu i glazbu starijih stilskih razdoblja, čime glazbenici redovito pokazuju svoju svestranost. Orkestar okuplja najbolje domaće glazbenike, kojima se od 1990. pridružuju i brojni izvrsni strani instrumentalisti. Domaće uspjehe i snažnu tradiciju prepoznali su i u inozemstvu; turneje i gostovanja odveli su Slovensku filharmoniju u najprestižnije dvorane i na najcjenjenije festivale svijeta. Od 2019. taj je orkestar i rezidencijalni orkestar Festivala Ljubljana.

LISINSKI
SUBOTOM
SVIJET NA
DLANU

23/24

5



Fotografija: Charlie Best

WAYNE MARSHALL

Britanski dirigent, orguljaš i pijanist **Wayne Marshall** (Oldham, 1961.) svjetski je poznat po svojoj muzikalnosti i svestranosti, za dirigentskim pultom, kao i za instrumentima s tipkama. Posebno je hvaljen za interpretacije glazbe Georgea Gershwina, Leonarda Bernsteina i drugih američkih skladatelja 20. stoljeća.

Od 2014. do 2020. bio je šef dirigent orkestra Funkhausorchester WDR-a, odnosno Studijskoga orkestra Zapadnonjemačkoga radija. Bio je glavni gostujući dirigent Milanskoga simfonijskog orkestra *Giuseppe Verdi* od 2007. do 2013. Među nedavnim vrhuncima Marshallove dirigentske karijere njegov je hvaljeni prvi nastup s Berlinskom filharmonijom na pozornici Waldbühne 2021., kao i debitantski nastupi s Minhenskom filharmonijom i Simfonijskim orkestrima iz Seattlea i Chicaga. Ravnao je i nadaleko hvaljenom novom produkcijom opere *Porgy i Bess* u Theatru an der Wien 2020. godine.

Orkestri s kojima je redovito surađivao su Tonkünstler orkestar, Češka i Roterdamska filharmonija, Filharmonije iz Osla i Strasbourga te Pariški orkestar. Surađivao je s ansamblom BBC Singers više puta te je i kao solist i kao dirigent nastupio na festivalu *BBC Proms*. U ljeto 2021. prvi put je nastupio na Edinburškom međunarodnom festivalu, izvedeći, uz ostala djela, glazbu Rodgersa i Hammersteina na koncertima s Danielle de Niese, a 2022. nastupio je kao dirigent uz Škotski komorni orkestar. Nedavno je prvi put dirigirao u Operi Lyon te dobio brojne pohvale za izvedbe Bernsteinova *Candidea*. U sezoni 2023./2024. uspostavlja nove suradnje sa simfonijskim orkestrima iz Vancouvera, Nashvilea i Baltimorea te s Nacionalnim orkestrom iz Lyona. Godine 2025. prvi će put dirigirati u Japanu, s orkestrima iz Nagoye i Hirošime.

Kao orguljaš, Wayne Marshall ima iznimno raznovrstan repertoar koji izvodi diljem svijeta. Posljednjih nekoliko godina stekao je i brojne pratitelje na društvenim mrežama.

U dvorani Elbphilharmonie u Hamburgu održao je spektakularan orguljaški recital 2021., a godinu poslije debitirao je kao orguljaš s Berlinskom filharmonijom. Ove godine ponovno nastupa u Dvorani *Walt Disney* u Los Angelesu. Nastupio je također u većini prestižnih svjetskih dvorana i katedrala. U sezoni 2023./2024. nastupa kao orguljaš i u Dortmundu, Essenu i Bruxellesu te, u sklopu obilježavanja 150. obljetnice orgulja Henryja Willisa, u Royal Albert Hallu u Londonu.

Tijekom 2018. imao je važnu ulogu u obilježavanju stote obljetnice rođenja Leonarda Bernsteina, što je uključivalo izvedbu njegove *Mise* s Pariškim orkestrom i *Kaddisha* s Nacionalnom orkestrom Capitole iz Toulousea. Na

prvom nastupu s Ciriškom filharmonijom izvodio je isključivo Bernsteinovu glazbu, a u Utrechtu je, s Filharmonijom Nizozemskoga radija, ravnao izvedbom rijetko izvođene skladbe *White House Cantata*. Surađivao je i s Orkestrom Minhenskoga radija.

Ravnao je i prvim nastupom hvaljenoga orkestra Chineke! u Dvorani kraljice Elizabete u Londonu. Više je puta ravnao izvedbama opere *Porgy i Bess*; primjerice u Parizu, Washingtonu i Dallasu. Dirigirao je izvedbom Bernsteinova *Candidea* i Weillova *Mahagonnyja* u Njemačkoj državnoj operi u Berlinu te Harbisonova *Velikog Gatsbyja* u drezdenskoj Semperoperi. Ravnao je i izvedbama hvaljene opere Jakea Heggieja *Dead Man Walking* u Operi u Montrealu, gdje su ga odmah pozvali na nastavak suradnje, s *Porgy i Bess*.

Godine 2021. dobio je od britanske kraljice Elizabete titulu OBE (člana Reda Britanskoga Carstva). Stekao je počasni doktorat Sveučilišta Bournemouth 2004. i postao počasni član Kraljevskoga koledža za glazbu 2010. Dobitnik je i nagrade *Golden Jubilee*, 2016., koju dodjeljuje vlada Barbadosa za postignuća u glazbi. Također, ponosno je obavljao dužnost ambasadora Londonske zaklade za glazbu (London Music Fund), od 2018. do 2021. godine.

Ravel, Bernstein i Gershwin, trojica autora s večerašnjega programa, stvarali su na žanrovskim, tehničkim, nacionalnim razmeđima; na mjestima 'lomova' koji su obilježili velik dio glazbe 20. stoljeća.

Francuski skladatelj **Maurice Ravel** (Ciboure, 1875. – Pariz, 1937.) bio je zapravo po majci Bask, a po ocu Švicarac, na što je aludirao Igor Stravinski kad ga je nazvao „švicarskim urarom“, i zbog podrijetla i zbog iznimne pozornosti koju je Ravel posvećivao svakom detalju pri skladanju. Bio je klasično obrazovan autor klasičnih glazbenih vrsta koji je rano prigrlio utjecaje *ragtimea* i *jazza* – kao u Sonati za violinu i u Koncertu za klavir u G-duru. Alex Ross tumači i *glissando* trombona iz Ravelove *Španjolske rapsodije*, 1908., kao najavu uzbudljive zanesenosti *jazzom*.

Ravelova razmeđa ogledaju se i u tome što je kombinirao i suvremene industrijske, ali i drevne pučke utjecaje na svoj zvuk. S jedne strane bio je moderan, 'urbani' autor koji je, kako je poznato, bio inspiriran suvremenim strojevima, napose njihovim zvukom – i onima kojima se bavio njegov otac inženjer, kao i onima iz vlastite okoline; navodno su ga zvuci jedne tvornice potaknuli na skladanje najpoznatijega djela, *Bolera*. S druge strane bio je i iznimno zainteresiran za pučku glazbu; napisao je cikluse grčkih, madagaskarskih, španjolskih i drugih pjesama s izvoristom u tradiciji.

Kao mladić je učio klavir i harmoniju te ih studirao na Pariškom konzervatoriju. Uz klasične autore, na njega su tada utjecale glazba Rimski-Korsakova i javanskoga gamelana, ali i suvremeni autori. Poslije je studirao kompoziciju u klasi Gabriela Fauréa, kojemu je u znak zahvalnosti posvetio neka djela, no inače nije zadovoljio stroge kriterije Konzervatorija, pogotovo u pisanju fuga. Nekoliko je puta neuspješno pokušavao osvojiti državnu stipendiju za mlade umjetnike *Prix de Rome* (nisu uspjeli ni Degas, Manet, Delacroix) i upuštao se u polemike s kritičarima koji su ga previše, kako je mislio, uspoređivali s Debussyjem. Početkom 20. stoljeća sve više sklada i njegova su djela sve popularnija, osobito Gudački kvartet, *Daphnis i Chloé*, kao i njegovo vjerojatno najpoznatije djelo – *Bolero*. Skladao je brojna djela za klavir, za glas i klavir, komorna djela, dva koncerta za klavir (jedan samo za lijevu ruku), orkestralne komade. U djelima je katkad rabio 'egzotične' ljestvice, imitacije, barokne geste, 'španjolski' stil te spomenute utjecaje *jazza* i novih plesnih stilova.

Tijekom posjeta New Yorku, Ravel je pogledao i mjuzikl trećega skladatelja s večerašnjega programa, Gershwinov *Funny Face*; izjavio je da je „očaran“



Fotografija: Wikimedia, Bibliothèque nationale de France

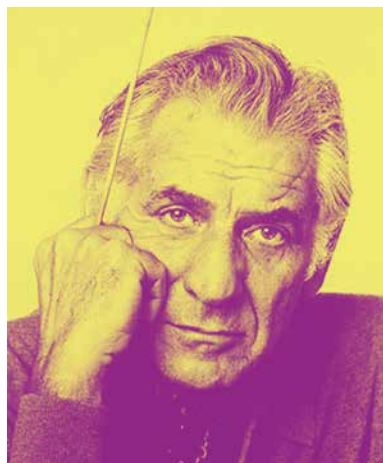
i da bi rado upoznao autora. Zabilježeno je da su zajedno bili na zabavi u čast pjevačice Éve Gauthier, na kojoj je Ravel svirao neka Gershwinova djela, a 1928. zajedno su odlazili i u klub Savoy Ballroom u Harlemu.

Skladba **Alborada del gracioso** – Zora dvorske lude ili Jutarnja pjesma/ Zornica dvorske lude – zapravo je izvorno četvrti stavak Ravelova klavirskoga ciklusa *Miroirs* (*Zrcala*). Alborade su tradicionalne pjesme kojima vjerni sudruzi upozoravaju tajne ljubavnike da dolazi zora koja bi ih mogla razotkriti te je vrijeme za bijeg. Ravelova *Alborada*, doduše, nakon tišeg početka, može probuditi i cijelo susjedstvo, kako je zapisao muzikolog Steven Ledbetter.

Ravel je dovršio ciklus 1905., nakon još jednog skandala u vezi sa spomenutom nagradom *Prix de Rome*: te se godine, u četvrtom pokušaju, nije kvalificirao za drugi natjecanja (1901. bio je ukupno drugi, a sljedeće dvije godine prošao je prvi krug) te su se drugi umjetnici, predvođeni Romainom Rollandom, javno pobunili zbog toga što Ravel nije dovoljno cijenjen.

U „Autobiografskoj skici“ iz 1928. Ravel piše da je u djelu *Miroirs* ostvario zamjetan harmonijski razvoj, čime je „uznemirio čak i glazbenike koji su najbolje poznavali moje dotadašnje skladanje“. Vjerojatno su ih uznemirile i disonance *Alborade*. Ravel je orkestrirao tri stavka iz *Miroirs* 1918., orkestracijom istaknuvši španjolski karakter djela, primjerice, *pizzicatom* i harfom kao podsjećanjem na prebiranje po žicama gitare. Dugi solo fagota označen je u notama kao „izražajan poput recitativa“ i njime počinje jutarnja pjesma dvorske lude uz ritmične upade brojnih dionica gudača te harfi i udaraljki i tragove *seguidille* puhača, u kombinaciji za uzbudljivo buđenje.

U vrijeme kad su Ravel i Gershwin izlazili u klubove, **Leonardu Bernsteinu** (Lawrence, 1918. – New York, 1990.) bilo je deset godina, ali poslije će izvoditi glazbu obojice, kao pijanist i dirigent. Još je tijekom studija na Harvardu pisao o tome da bi trebalo spojiti glazbene tradicije: europske i američke, klasične i popularne, bjelačke i crnačke – drugim riječima, bio je svjestan 'razmeđa'. Nakon studija, preselio se u New York i počeo graditi dirigentsku karijeru. Poznato je da je 1943. uspješno 'uskočio' za dirigentski pult pred Njujorškom



Fotografija: Wikimedia, Jack Mitchell

filharmonijom na sam dan koncerta s djelima koja prije nije javno izvodio, k tome bez probe. Naime, predviđeni dirigent Bruno Walter dobio je gripu. Petnaest godina poslije, Bernstein će postati dugogodišnji šef dirigent Njujorške filharmonije.

Uz dirigranje, Bernstein je cijelo vrijeme i skladao. Posebno ga je zanimalo kazalište, što mu je njegov mentor Serge Koussevitzky zamjerao, smatrajući da Bernstein duguje sebi i društvu da postane „prvi veliki američki dirigent“, a slično mu je govorio i skladatelj Aaron Copland.

Bernstein doista jest ostvario veliku dirigentsku karijeru (posebno je bio poznat po kasnijim intenzivnim interpretacijama Mahlera). Zbog dirigranja nije uvijek imao vremena za skladanje. Pisao je orkestralna djela, koncerte, komornu glazbu, klavirske komade i pjesme rabeći više skladateljskih tehnika, ali vjeran tonalitetnoj glazbi, virtuoznim udaraljka, bogatim klavirskim dionicama i kompleksnim ritmovima. Navodno ga je mučio osjećaj da njegova kasnija (i manje prštavo-plesna) djela nisu dovoljno dobro prihvaćena. Velik je trag ostavio i edukativnim glazbenim programima, osobito televizijskima.

Večerašnja skladba glazba je iz Bernsteinova prvoga glazbeno-scenskog djela, baleta **Fancy Free**, koji je koreografirao Jerome Robbins. Robbins je poslije bio redoviti Bernsteinov suradnik. Zajedno su, primjerice, radili na možda najpoznatijem Bernsteinovu djelu, razigranoj i inovativnoj *Priči sa zapadne strane*, na tekst Stephena Sondheim.

Fraza *Fancy Free* znači „bezbrizan, neopterećen“, a kod Shakespearea je značila i „koji nema ljubav na pameti“. U doba rada na tom baletu, Jerome Robbins još je bio aktivan plesač u kompaniji koja se danas zove Američki balet (ABT) i uspio se izboriti za vlastitu koreografiju u kompaniji. Na temu baleta inspirirala ga je slika Paula Cadmusa *The Fleet's In!*, prikaz trojice mornara na dopustu u New Yorku. Netko mu je predložio suradnju s Bernsteinom. Upoznali su se 1943.; obojici su bile 24 godine i odmah su se povezali. Navodno je Bernstein već na prvom susretu odzviždao melodiju koja se Robbinsu svidjela te su je odmah zabilježili i uvrstili u djelo. Balet je praižveden u New Yorku u travnju 1944. na veliko oduševljenje publike. Iznenađeni plesači, skladatelj i koreograf dvadesetak su puta izlazili na naklon. Građu iz baleta *Fancy Free* Bernstein će godinu poslije razviti u svoj prvi mjuzikl, *On the Town*, nastavljajući tako pohod na pozornice svojim kompleksnim, a pristupačnim glazbenim izričajem.

U glazbi Georgea Gershwina Maurice Ravel se, kako je rekao, divio „lakoći kojom je uskladio tehnički teške slojeve, genijalnosti kojom je istkao složene ritmove te njegovu velikom talentu za melodiju“. Mladi Gershwin čak je molio Ravela za poduku iz orkestracije i kompozicije, no Ravel mu je

odvratio da mu poduka zapravo ne treba, odnosno da bi takvom nastavom „vjerovatno Gershwin postao samo 'loš Ravel' i izgubio svoj dar za melodiju i spontanost“.

George Gershwin (New York, 1898. – Los Angeles, 1937.) bio je sin rusko-židovskih imigranata Rose Bruskin i Morrisa Gershovitza (koji je poslije prezime amerikanizirao). Već je od početaka bio na razmeđu podrijetla, ali i mješavine glazbe, odnosno novih žanrova s početka 20. stoljeća. Rano je počeo skladati i često je surađivao sa starijim bratom Irom (Israelom), tekstopiscem. U njegovo se doba pričalo da katkad napiše i šest pjesama u jednome danu. Neko je vrijeme radio kao *song plugger* (izvođač koji na licu mjesta svira skladbe koje su autori donijeli izdavaču) za izdavača Remicka, a zatim se osamostalio. Prve uspjehe imao je 1917., a 1919. 'probio' se velikim hitom *Swanee*. Pisao je revije i mjuzikle, od kojih su mnogi danas zaboravljeni, ali su ih pojedinačne pjesme nadživjele, postajući velikim džezističkim, ali i pop-hitovima.



Fotografija: Wikimedia, Library of Congress

Iako najpoznatiji po pjesmama, pisao je i brojna instrumentalna djela, kombinirajući popularne melodije s bogatom orkestracijom i jazz-harmonijama i ritmovima. Od početaka se bavio i klasičnom glazbom europskoga podrijetla: kao dječak je u školi čuo Dvořákovu *Humoresku* (inspiriranu američkim plesovima!) i oduševio se, a nastavnik Charles Hambitzer zatim mu je predstavio i glazbu Debussyja i – Ravela.

Gershwinova su najpoznatija djela opera *Porgy i Bess*, mjuzikli *Lady, Be Good!*, *Funny Face*, *Girl Crazy*, pjesme iz brojnih filmova, preludiji za glasovir, *Rhapsody in Blue*, *Amerikanac u Parizu*, za orkestar. Uz Ravela, među njegovim poklonicima bili su i skladatelji Arnold Schönberg i Alban Berg, koji je svoju naklonost, ali i nevažnost podjele glazbe na žanrove, navodno izrazio ovako: „Gospodine Gershwin, glazba je glazba.“ Pokazat će se da je Gershwin utro put jazzu i drugim izričajima u 'klasične' koncertne dvorane, ali je pisao i popularnu glazbu koja je mogla izmigliti zahtjevima komercijalizacije i puke proizvodnje djela za glazbenu industriju.

„Često začujem glazbu u samom srcu buke“, rekao je George Gershwin o tome kako je počeo pisati *Rapsodiju* koja se često prevodi kao **Rapsodija u plavom**; *blue* iz izvornoga engleskog naslova može označavati i plavu boju, ali se, vjerovatnije, zapravo misli ili na 'sjetno raspoloženje' (*feelin' blue*) ili je to asocijacija na *blue notes* – tonove karakteristične za jazz i

blues; najčešće se radi o sniženom trećem i/ili sedmom stupnju dijatonske ljestvice, odnosno o intonativnoj varijabilnosti tih tonova.

Djelo je napisao za koncert održan prije stotinu godina, u veljači 1924., „An Experiment in Modern Music“. Organizirao ga je glazbenik Paul Whiteman, voditelj jazz-sastava, kojega su u to doba nazivali i Kraljem jazz-a. Whiteman je od Gershwina bio naručio „djelo poput koncerta“, no Gershwin je to odbio jer nije imao vremena.

U siječnju 1924. braća Gershwin su u novinama *New York Tribune* pročitala da „skladatelj George Gershwin upravo piše jazz-koncert“ čija je prazna za pet tjedana. Gershwin se jako iznenadio, no ipak je uskoro počeo skladati – nakon novog dogovora s Whitemanom, koji mu je rekao neka se požuri jer će mu inače netko preoteti ideju „jazz-koncerta“.

Gershwin je napisao inačicu za dva klavira, koju je za Whitemanov orkestar raspisao Ferde Grofé. U to se doba skladba zvala *Američka rapsodija*, a 'pomodnila' je možda i po uzoru na naslove slika Jamesa McNeila Whistlera u kojima su navedene boje. Nastala je danas legendarna skladba obilježena pamtljivim zamahom klarineta na početku, *glissandima*, uzlaznim i silaznim plesom melodije, blještavim modulacijama i zaigranošću klavira i orkestra. Publika je na prazničkoj bila oduševljena, a u njoj su bili i Stokowski, Heifetz, Kreisler, Rahmanjinov.

Drugu rapsodiju Gershwin je izvorno napisao za film *Delicious*, 1930., prvi holivudski film za koji su on i Ira pisali glazbu. Ta je glazba napisana za scenu u kojoj useljenica luta Manhattanom (no studio je za film prihvatio tek ulomak), a Gershwin ju je naslovio *Rhapsody in Rivets* (*rivets* znači zakovice). Poslije je djelo preradio za koncertnu izvedbu pa je Druga rapsodija praznička u Bostonu 1932. godine. Bostonskim simfonijskim orkestrom, i Gershwinom za klavirom, ravnao je već spomenuti Serge Koussevitzky, poslije Bernsteinov mentor, koji je ravnao i prvom američkom izvedbom *Alborade*.

Skladba je dobro prihvaćena i kritika je zapisala da Druga rapsodija dobro opisuje „Ameriku nesputanog ponašanja i koktel-energije“, no poslije je pomalo zaboravljena te je ostala u sjeni prve Rapsodije. Gershwin je, međutim, od rada na 'plavoj' Rapsodiji razvio skladateljsku i orkestracijsku tehniku te sada napisao harmonijski kompleksnije djelo, za koje je sam približio da je „po mnogo čemu, primjerice po orkestraciji i formi, najbolje što sam napisao.“

Gershwin je dugo želio skladati pravu operu i čak je bio dobio ponudu Odbora Metropolitan opere da napiše nešto što su oni nazivali *jazz grand opera*, no oklijevao je, smatrajući da pjevači iz Meta neće moći otpjevati crnački jazz-idiom koji je imao na umu. S vremenom se odlučio na uglazbljenje romana DuBoisea Heywarda **Porgy i Bess**, o ljubavnom paru iz opasne crnačke

četvrti, ispunjene nasiljem i drogom. Počeo je skladati 1934., napominjući da ga privlači „spoj humora i drame“ u romanu. Ponovno se našao na razmeđu i u operi povezao 'visoku' i 'nisku' kulturu, američko i imigrantsko, crnačko i bjelačko.

Publika je operu dočekala 1935. s mnogo manje oduševljenja nego njegova prijašnja djela, iako je i prva 'neuspješna' produkcija imala čak 124 izvedbe. Gledatelje je, čini se, zbunjivala kombinacija žanrova pa su se glasno pitali je li to sad opera, folk-opera ili mjuzikl. Virgil Thomson Gershwinu je nazvao „neozbiljnim skladateljem“ koji je „pao između dva stolca“, tzv. lagane i ozbiljne glazbe. Duke Ellington rekao je da je *Porgy* doduše „grand music“, ali da to nije pravi „crnački idiom“. S vremenom će, naravno, sjedenje na više stolaca postati prihvatljivije, čak žanr za sebe. Muzikolog Alex Ross opisuje Gershwinu kao „čovjeka u kojem su sve proturječne tendencije toga doba postigle slatki sklad“.

Glazbu iz *Porgy i Bess* s večerašnjega programa obradio je Robert Russell Bennett (Kansas City, 1894. – New York, 1981.), skladatelj, dirigent i brodvejski orkestrator. Raspisao je partiture za oko tri stotine mjuzikla izvedenih na Broadwayu, tako i djela Jeromea Kerna, Colea Portera, Irvinga Berlina, Richarda Rodgersa i Gershwinu.

George Gershwin umro je prilično naglo 1937. Bio se žalio na zdravstvene probleme, ali ga nitko nije ozbiljno shvaćao jer je bio hipohondar. Nedugo prije smrti sestri je rekao: „Imam osjećaj da nisam zagrebao ni površinu onoga što želim učiniti.“ Na komemorativnom koncertu u amfiteatru Hollywood Bowla od njega su se oprostili Arnold Schönberg, Otto Klemperer, koji je dirigirao, i rabin Edgar Magnin, koji ga je, poneseno, usporedio s – Abrahamom Lincolnom (jer nas „njegova glazba oslobađa od ropstva svakodnevnih životnih tlaka“).

Organizator i nakladnik:
Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog
Trg Stjepana Radića 4, 10000 Zagreb
Za nakladnika: Nina Čalopek, ravnateljica
Producentica: Dubravka Bukojević
Urednica: Sonja Mrnjavčić

Autorica teksta: Dina Puhovski
Lektorica: Rosanda Tometić
Oblikovanje i grafička priprema: Daniel Ille
Tisak: Printera Grupa d. o. o.
Naklada: 350 primjeraka
Cijena: 3 eur

Subota, 18. svibnja 2024.

MILOŠ KARADAGLIĆ, gitara

Sylvius Leopold Weiss (obrada: Miloš Karadaglić): Fantazija u d-molu
Johann Sebastian Bach (obrada: Miloš Karadaglić): *Chaconne* iz Druge partite za violinu u d-molu, BWV 1004
Jean-Philippe Rameau (obrada: Michael Lewin): *Umjetnosti i sati*, entrée iz 4. čina opere *Abarid ili Boreadi*, RCT 31
Georg Friedrich Händel (obrada: Michael Lewin): Menuet u g-molu, HWV 434/4
Sylvius Leopold Weiss (obrada: Miloš Karadaglić): Passacaglia u D-duru

Isaac Albéniz: *Asturias (Leyenda)*, iz *Prve španjolske suite*, op. 47
Augustín Barrios Mangoré: *Andante Religioso* iz *Katedrale*
François Couperin (obrada: David Russell): *Misteriozne barikade*
The Beatles: *Blackbird* (obrada: Miloš Karadaglić)
Mathias Duplessy: *Amor fati*

Čisti užitek u glazbi jednoga od najvećih umjetnika gitare današnjice!

Crnogorskog umjetnika **Miloša Karadaglića** BBC je 2016. opisao kao „najpopularnijeg klasičnog gitarista na svijetu“, a da je riječ o karizmatičnom glazbeniku, svijet je otkrio još 2011., kad je njegov debitantski nosač zvuka *Mediterráneo* postao najprodavaniji nosač zvuka njemačkoga diskografskog diva Deutsche Grammophon Gesellschaft. Njegovi solistički recitali i nastupi s orkestrima u najpoznatijim koncertnim prostorima svijeta rasprodaju se netom nakon objavljivanja datuma, a njegova pojavljivanja u javnosti i medijski istupi praćeni su glamurom i obavijeni auru koju imaju tek superzvijezde svjetske pop ili rock scene.

Razlog njegove popularnosti je i njegova otvorenost *crossover glazbi*, drugim 'komunikativnim' žanrovima i obradama velikih hitova popularne glazbe (njegov album *Black Bird* posvećen je glazbi Beatlesa!), posebice spektra *latino* glazbe u kojoj do izražaja dolazi njegov mediteranski, južnjački temperament.

Simpatije svjetske javnosti pridobio je i plemenitim angažmanom u podupiranju mladih umjetnika, za koje je organizirao niz dobrotvornih koncerata, prikupivši velika sredstva za talente iz siromašnih zemalja.

Pozivamo pretplatnike da nam se prije koncerta pridruže u Visokom prizemlju, gdje ćemo od 18 sati uz čašu šampanjca tradicionalno predstaviti program nove sezone ciklusa *Lisinski subotom*.

GLAZBENI PIKNIK

26.5.2024. LISINSKI

Pokrovitelj:



GLAZBENI PIKNIK - PIKNI ZA ULAZNICU

U nedjelju, 26. svibnja očekuje vas uzbuđljivo glazbeno putovanje ispunjeno čarobnim notama, plesom i smijehom, uz pregršt zabavnih aktivnosti koje će se odvijati u svakom kutku Lisinskog.

10:00 - 11:00, Mala dvorana

REGOČ, opera za djecu i mlade

Krešimir Klarić, skladatelj
Kristina Grubiša, redateljica
Marija Anđela Biondić, dirigentica
Solisti, zbor i ansambl Euterpa
Namijenjeno djeci od 9 do 16 godina

10:00 - 11:00, predvorje Velike dvorane

MINIMINI ciklus Zagrebačke filharmonije,
interaktivna radionica - glazba, kviz i igra
Petra Radin, voditeljica
Morana Zibar i Marko Hergešić, moderatori
Glazbenici Zagrebačke filharmonije i solisti
MINIMINI ciklusa

11:00 - 11:30, Mala dvorana

VIOLINMUSIC4ALL, koncert djece i mladih s
oštećenjima sluha, razvojnim i zdravstvenim
poteškoćama

Renata Novoselec, voditeljica projekta
Namijenjeno djeci od 9 do 16 godina

11:00 - 14:00, glavni ulaz

MIKROFON I JA, radionica

Nikola Santro, voditelj
Namijenjeno djeci od 10 do 15 godina

**11:00 - 11:45, 12:00 - 12:45,
13:00 - 13:45, predvorje Male dvorane**

KRUŽNI TRENING, radionica

Iris Imamagić i Modi Rabak, voditeljice
Namijenjeno djeci od 6 do 14 godina

11:00 - 14:00, predvorje Male dvorane

PAPIRNATE GUSJENICE / MIKROFON, glazbene igre

Mija Mihanović, voditeljica
Namijenjeno djeci od 6 do 14 godina

**11:00 - 11:45, 12:00 - 12:45,
13:00 - 13:45, galerija**

VIDEOIGRANJE S UMJETNOŠĆU, radionica

Filip Merčep i Boy van Ooijen, voditelji
Namijenjeno djeci i mladima od 12 do 19 godina

**11:00 - 12:15, 12:30 - 13:45, Visoko prizemlje,
predvorje Velike dvorane**

**GOSPODIN TON U POTRAZI ZA GOSPOĐOM
MELODIJOM**, radionica

Ana Hrvatinić i Ema Zadro, voditeljice
U suradnji s Glazbenim kutkom
Namijenjeno djeci od 6 do 12 godina

SUDAR PERCUSSION, predvorje Velike dvorane

14:00 - 14:45

Udaraljkaški koncert

14:45-15:00

Prezentacija udaraljki

15:00 - 15:45

Tijelo kao instrument i osnove sviranja cajona,
radionica

Goran Gorše, voditelj
Luka Ivir, Franko Štrbac, Janko Adamek, asistenti
Namijenjeno djeci od 10 do 15 godina

16:00 - 16:45, predvorje Velike dvorane

SO DO - El Sistema Hrvatska, koncert

Damir Smerdel, dirigent i voditelj

ŠKOLSKI SAT S LADOM

17:00 - 18:00, predvorje Velike dvorane

Prezentacija tradicijskih glazbala i narodnih nošnji

18:15 - 19:00, Velika dvorana

Nastup ansambla Lado

Frano Ridjan, moderator

Ulaznice za izvedbu opere za djecu i mlade *Regoč* i *Školski sat s Ladom* dostupne su po cijeni od 8 eura na blagajnama Lisinskog i putem naše mrežne stranice www.lisinski.hr. Za ostala događanja ulazak je besplatan, dok se za radionice potrebno prethodno najaviti od 13. svibnja na e-adresu marketing@lisinski.hr, do popunjenja kapaciteta.



PAPANDOPULO KVARTET

5.10.2024., 8.2.2025., 3.5.2025.



TRIO ELOGIO

16.11.2024., 15.3.2025., 24.5.2025.



DUNJA BONTEK MARIJA ANDREJAŠ MONIKA LESKOVAR MARTINA FILJAK

7.12.2024., 1.2.2025., 5.4.2025.

PRODAJA PRETPLATE

Cijene pretplate:
90,00 € (9 koncerata)
50,00 € (5 koncerata po izboru)

Moguća obročna otpлата
do 6 rata.

POPUSTI

Popusti vrijede isključivo za
redovne cijene pretplate *Lisinski
da camera* 90,00 € / 50,00 €

• 10 % popusta za pretplatnike
ciklusa *Lisinski* subotom,

studente, učenike i umirovljenike
(uz predočenje odgovarajućeg
dokumenta)

• 30 % popusta za osobe s
invaliditetom uključujući
osobu u pratnji (uz predočenje
preslike rješenja o
invaliditetu).

Popust vrijedi za kupnju jedne
pretplatničke ulaznice, osim
za osobe s invaliditetom gdje
popust vrijedi i za njihovu
pratnju. Navedeni popusti se
ne zbrajaju.

Prodaja pretplate započinje u
ponedjeljak, 20.5.2024.
godine na blagajnama
Lisinskog te online na mrežnoj
stranici www.lisinski.hr
Prodaja pretplate prije ljetne
stanke završava u petak,
12.7.2024. Prodaja pretplate
nakon ljetne stanke nastavlja
se u ponedjeljak, 2.9.2024. i
traje do subote, 5.10.2024. na
blagajnama *Lisinskog* te
online na www.lisinski.hr

LISINSKI DA CAMERA

MUSIC FROM THE MOST FAMOUS ANIME

ANIME SYMPHO-SHOW



NARUTO ATTACK ON TITAN
ONE PUNCH MAN NANA
TOKYO GHOUL DRAGON BALL
COWBOY BEBOP BLEACH
DEATH NOTE EVANGELION
ONE PIECE DEMON SLAYER
BEASTARS NORAGAMI SUZUME

08.06.2024 LISINSKI

LIVE CONCERT - THE ORCHESTRA "38 SAMURAI"

08-09.06.2024 LISINSKI

LORD OF THE RINGS

IN CONCERT

MUSIC BY HOWARD SHORE
FROM THE ENTIRE FILM TRILOGY PERFORMED BY
ORCHESTRA AND CHOIR

THE ORCHESTRA
LORDS OF THE SOUND

CONDUCTOR: SHAHROH FATKHIZADEH

SOLOIST: YAROSLAV RADIONENKO

50
LISINSKI
1973.-2023.

